

ДІЛИМОСЯ ДОСВІДОМ

ФУНДУКОВИЙ САД - ІНВЕСТИЦІЯ НА МАЙБУТНЄ

Перше, що мене вразило, коли познайомилась з цією незвичайною сімейною парою - їх щирість та оптимізм. По-перше - ці якості на сьогодні зустрічаються все рідше. По-друге - переважно аграрії в ці несприятливі для сільського господарства часи скаржаться на труднощі (яких дійсно вистачає), а не роблять позитивні прогнози як Остап Романович та Любов Ярославівна Михаць, жителі села Жорнівка Києво-Святошинського району. До всього цього варто додати, що подружжя свідомо відмовилось від "комфортного" проживання у столиці, щоб жити у селі "поближче до природи" і планує виростити найбільший на Україні фундуковий сад.

- Любов Ярославівна, як і чому ви разом з чоловіком наважились покинути місто щоб жити на селі?

- Був такий період у Києві, коли можна було легко обміняти квартиру по собівартості на приватний будинок. На щастя ми встигли це зробити. Це зовсім різна якість життя. Квартира - це клітка, в якій ти маєш свій невеликий життєвий простір. А коли виходиш на подвір'я власного будинку, бачиш як квітне сад, як зелене все довкола, вдихаєш свіже повітря і душа радіє. Квартира і приватний будинок - просто небо і земля.

- Можливо, Ви родом з села?

- Чоловік - так. А от я виросла у місті і завжди негативно сприймала переїзд до села. У дитинстві проводила лише літні канікули у бабці, яка жила на селі, і ніколи не думала, що колись сама буду займатись рослинами. Тоді, в дитинстві і юності, всі сільськогосподарські роботи здавалися нудними та нецікавими.

Мабуть так буває, що в старшому віці людину тягне до землі. Коли те, що посадив, росте і дарує радість, - ти розумієш, що своїми руками робиш землю хоч на хрихітку багатшою і красивішою. І життя в селі тоді не здається тяжким і незатишним. Втім, ми і зараз живемо у комфортному будинку де все є - просто зараз ми ближче до природи.

- Остап Романович, а хто ви за освітою?

- Ми з дружиною філологи - вчителі французької та німецької мови.

- Чому зацікавились фундуком?

- Я працюю у торговій фірмі, яка займається імпортом різних товарів з Італії. Часто їздив на закордонні виставки, де й зацікавився фундуковими садами. Крім того, прочитав у вітчизняній СМІ, що ця культура має великі перспективи на Україні і вже виведені високоврожайні українські сорти фундука. Коли вирішив його теж вирощувати, то будучи в Італії відвідав фірми, які спеціалізуються на цій культурі та побачив, що це не така вже і складна справа. Чотири роки тому ми заклали маточні плантації фундука на розмноження.

- Це досить новий напрямок у сільському господарстві. Чи не занадто це ризиковано?

- Мене завжди тягне до чогось нового. У будь-якій галузі виробництва перший має більше шансів досягнути успіху.

- Дружина підтримує ваші прагнення?

- Так, вона підтримує мене у всьому. Навіть дала назву питомнику наших садових рослин - "СонцеСад".

- Скільки у вас землі?

- Землі у нас багато. Італійці порадили: "Щоб робити серйозний бізнес, а не заробляти собі на життя - треба хоча б 50-100 гектарів. Тільки тоді можна організувати досить потужне механізоване господарство, яке зможе збирати багато фундука". Ми закупили 59 гектарів землі. Але зараз у нас немає достатньо фінансових ресурсів, щоб охопити всю ділянку - потрібні кошти на саджанці, техніку. Тому поки що ми задіяли шість гектарів - це перша плантація-маточник, на якій вирощуємо саджанці фундука для себе та інших.

Розширення виробництва горіхоплідних культур та зростання попиту на їх продукцію на європейському і міжнародному рівні стрімко збільшується і має незворотний характер. В США і Китаї валовий збір горіхів за останні десятиліття досяг 550-600 тисяч

тонн, що в десять разів більше ніж в Україні, а сусідній Молдові за цей період часу вище-зазначений показник збільшився на 70 відсотків. За обсягом внутрішнього споживання (0,4-1,1 кг плодів горіхів на одну людину) Україна поступається більшості східноєвропейським країнам, а також Франції, Туреччині, Німеччині, Греції і багатьом іншим.

- Яка ваша стратегічна мета?

- Виростити власний фундуковий сад та допомогти зробити це іншим бажаним одиодумцям.

- Чи є попит на саджанці фундука?

- Є і великий, ми навіть сьогодні не можемо забезпечити саджанцями всіх бажаних.

- Яким сортам надаєте перевагу?

- В першу чергу європейським великоплідним сортам фундука, яким підходить український клімат, а особливо лісостеп та полісся. Це сорти: Барселонський, Косфорд, Галле і Варшавський червоний.

- Розкажіть про них детальніше.

- БАРСЕЛОНСЬКИЙ. Високорослий куш з густою кроною. Горіхи дуже великі, округлі, соковиті та солодкі на смак. Дозрівають в першій половині вересня. Рано починає плодоносити, дуже врожайний та морозостійкий.

ГАЛЛЕ. Сильнорослий, середньої густоти куш. Горіхи дуже великі, конусовидної форми, дозрівають в другій половині вересня - на початку жовтня. Один з найбільших плодотворних сортів. Плодоносить багато та регулярно. Вимагає хороших запилювачів, таких як Барселонський та Косфорд.

КОСФОРД. Сильнорослий густий куш. Горіхи великі, продовгуваті, з дуже тонкою шкарлупою (можна розколювати пальцями), досягають в 2-3 декади вересня. Рано починає плодоносити, дуже врожайний. Його великою перевагою є здатність до самоzapилення. Однак з запилювачем (Галле) врожай вищий. Косфорд є хорошим запилювачем для багатьох інших сортів.

ВАРШАВСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ. Сильнорослий куш кулястої форми. Горіхи великі, продовгуваті, дуже смачні, дозрівають в другій половині вересня. Надзвичайно декоративний сорт з червоним листям, яке поступово зелене влітку, а восени стає жовто-червоним. Запилювач - Галле.

Ці старі сорти прийшли до нас із попередніх століть, і вже добре зарекомендували себе. Зараз ми вводим їх у реєстр, щоб надалі фермери могли отримати всі документи для отримання відшкодування від держави.

Взагалі у нас значно більше сортів, але надаємо перевагу внесеним у реєстр. Є інші українські сорти фундука, які на жаль не знайшли реєстру, та маємо надію, що їх знову поновлять. Також випробуємо багато закордонних сортів щоб визначити, як вони плодоносять у наших умовах. Домовляємося з фермерами різних регіонів України, які беруть у нас саджанці, і даємо декілька експериментальних сортів на випробування. Років через десять сорти, які проявлять себе як високоврожайні дадуть нові можливості фундуководству на Україні.

- Передбачені державні відшкодування?

- Так на закладку садів держава виділяє значні кошти.

Мова йде про компенсацію прямих витрат за рахунок коштів 1% збору на розвиток виноградарства, садівництва та хмільництва. Наприклад, садівникам на 2009 рік передбачена підтримка в розмірі 548 млн грн.

- Чи потребує великого догляду фундуковий сад? В чому перевага даної культури?

- Коли саджанці вже закріпились, то великого догляду сад не потребує. В Італії кажуть: "Фундук - культура для лінивих садівників". Догляд за садом не вимагає особливих зусиль. Це великий плюс - простота догляду, а крім того ринок в Україні по фундуку абсолютно вільний. У промислових

об'ємах його ніхто не вирощує. 99% фундука завозиться до нас із закордону: Грузії, Туреччини, Азербайджану, Італії.

Це дає можливість тим, хто перший закладає плантації, заробити досить великі гроші.

- Чи можете надати деякі рекомендації по посадці та вирощуванню фундука?

- Фундук любить сонце. Плодоносять тільки ті гілки, які добре освітлюються. Тому треба садити фундук, зберігаючи відстань між рослинами 5-6 м (мінімум 4 м). До ґрунту фундук невибагливий, але слід уникати важких глинистих та сухих піщаних ґрунтів. Ґрунтові води повинні бути не ближче 50 см від поверхні ґрунту. В перші роки рекомендуємо щедрий полив.

Фундук не самоzapильний! Для запилення потрібен сорт-запилювач.

Плодоношення починається на четвертий рік після посадки. При хорошому догляді з куша (дерева) можна отримати 5-7 кг горіхів (в урожайний рік до 10 кг).

Подружжя Михаць

Куш фундука при своєчасному омолодженні живе до 150-180 років не зменшуючи врожайності.

- Якщо вдасться виростити великий сад фундука, то куди подінете врожай?

- Проблем зі збутом не буде. В Україні великий дефіцит горіхів, які продаються по дуже високій ціні (вище ніж, наприклад, в Італії). Головне, щоб горіхи були смачні та великі - мали презентабельний вигляд.

- У вас купують саджанці фундука тільки для власних потреб?

- В основному, але декілька фермерів взяли по 50-60 саджанців, щоб випробувати як вони себе проявлять на їх ділянках. У випадку успіху планують закласти сад на багато гектарів.

- Яку літературу можете порадити садівникам, які вирішили спробувати вирощувати фундук?

- У 2008 році була видана досить об'ємна книга "Фундук" за редакцією члена-кореспондента НАН України, доктора біологічних наук, професора І.С. Косенка - одного з ведучих науковців України по даному напрямку. Він керує дендропарком "Софіянка" і дуже давно займається темою ліщини і фундука. Книжка дуже цікава і дає можливість глибоко вникнути в тему, зрозуміти всі аспекти вирощування фундука і його біологію. Це найкраща книга, яка була видана за останні десятиліття. У ній підсумовано не тільки український, а й зарубіжний досвід.

- Де на Україні найкраще ростуть фундуки?

- Найкращі умови там, де найбільша волога. В першу чергу це Прикарпаття і Закарпаття, а також інші західні області України. Добрі умови також у інших областях - лісостепу та полісся. В інших регіонах він також буде рости, але при умовах хорошого поливу. Наприклад, в степу займається вирощуванням фундука без поливу не має жодного сенсу.

- А на Київщині?

- Тут можна вирощувати фундук, причому без поливу. Але влітку буває сильна спека, коли обов'язково потрібно організувати полив. Можливо не так часто, але він потрібен. Наприклад, останніми роками літа були ду-

же сухі. Особливо добрий полив буде потрібен в перші роки після висадки рослин.

- Як довго зберігається врожай фундука?

- Цілий фундук зберігається кілька років. Але якщо його розлуштити, то через місяць він починає втрачати смакові якості. Тому є фірми, які завозять на Україну фундук цілим, потім лушчать на переробних фабриках та продають. Інший вихід - пакувати лушцені горіхи у вакуумну упаковку: без доступу повітря вони довго зберігають свої смакові якості.

- Чи є у вас одиодумці?

- Знаю точно, що на Україні є люди, які вже заклали фундукові сади на десятки гектарів. Але ці сади ще дуже молоді. В Польщі, наприклад, вже 4000 гектарів засаджено фундуком і процес іде. Це сусідня з нами країна, яка має ті самі кліматичні умови що і наші полісся та лісостеп (західна та центральна Україна). Почали вирощувати фундук у Австралії, Південноафриканській республіці, Чилі, Аргентині.

Горіхництвом можна займатись лише на 7% поверхні земної кулі, і саме на території України це можливо.

- В Італії багато аграріїв займається вирощуванням фундука?

- Взагалі небагато. Все залежить від регіону. В одних, які спеціалізуються на цій культурі (вирощують фундук століттями), це одна з основних культур. Селяни люди дуже консервативні і саме в тих регіонах, де найбільший досвід вирощування цієї культури, вона розвивається. Раніше фундук вирощували тільки в горах, бо там найбільші опади. Але зараз ці підприємці (оскільки це високорентабельне виробництво) скуповують землі в долинах. Буває навіть, що викорчовують оливкові гаї, а на їх місці саджають фундукові, тому що вони більш рентабельні. Фундук зараз дуже дорогий.

- Наскільки корисний фундук?

- Знаю, що науковці називають його серед найбільш здорових культур для раціону. Для корисного раціону українця треба вживати більше олії з ненасиченими кислотами. Велика кількість їх в оливковій олії, та вона закордонна, дорога і тому недоступна для більшості українців. А якщо вирощувати масово фундук, то його олія має багато спільних характеристик з оливковою. Буквально сьогодні я спілкувався з науковцем, що твердить, що саме фундукова олія зробить раціон українців більш здоровим.

Для мене це ще один стимул - вводити дану культуру в масове виробництво. Крім того, думаю, з часом люди на кожному городі захочуть мати фундук, бо він надзвичайно корисний дітям та людям похилого віку. Зараз батьки купують дітям горішки на ринку, а їх ціна майже 100 гривень за кілограм. Далеко не кожен може це собі дозволити. Висадивши куш фундука зараз, через певний час з нього можна мати 5-7 кілограмів горіхів на рік - це достатньо для сім'ї. В багатьох селах майже у кожного господаря росте волосський горіх. Думаю, років через десять так будуть рости і фундуки.

- Які садові культури, крім фундука, вирощуєте?

- Ми спеціалізуємось і на ягідних культурах: смородина, порічка, ожина безколючкова, малиноожина, малина жовта ремонтантна, чорниця високоросла (голубика), брусниця, калина та інші. Також ми займаємось декоративними рослинами. Пробуємо себе в різних напрямках. Можливо, з часом скристалізується нова ідея.

- Як ви вважаєте, чи можна селянину вжити, працюючи виключно на землі?

- Однозначно - так. Людина, працюючи на землі, може жити цілком заможна: на рівні з тими, хто живе у місті і працює на фабриці чи якійсь фірмі та отримує за це зарплатню. Так само сьогодні у підприємців малого, середнього та вищого рівня є можливість закласти великі сади, щоб мати з цього хорошу віддачу. Але один мінус - це довгострокова інвестиція. Наприклад, перший врожай фундука треба чекати чотири роки. Поки фундук росте, у мікрорядях можна висаджувати інші культури, наприклад, ягідні (більшість з яких на перший або другий рік дають врожай - смородина або малина) і мати вигоду. Тим часом фундук буде рости і набирати масу. Більш-менш промисловий врожай фундука можна отримати лише на шостий рік.

Таміла АНТОНЕНКО
Фото автора

Саджанці поштою - "СонцеСад"
вул. Молодіжна, 11, с. Жорнівка,
Києво-Святошинський р-н.,
Київська обл., 08143
Тел.: 8 (044) 221-69-38,
8 (050) 330-64-80, 8 (067) 230-97-01
E-mail:www.s-sad.com, info@s-sad.com

реклама